

పోతనభాగవతంలో రసగుళికలు

- ఆర్.శర్మ దంతుర్తి

29 వ భాగం

వామనావతారం - 3

ఇంద్రాదులని అమరావతిలోంచి బయటకి తోసేసి బలి చక్రవర్తి ఇంద్రపదవి శాశ్వతంగా అధిష్టించడానికి సిద్ధంగా ఉన్నాడు కదా? మరి అసుర గుణాలు కల బలి పరిపాలనలో ఇంతటి రాజ్యం ఎలా ఉంది?

శా. అర్జుల్ వేడరు; దాతలుంజెడరు; సర్వారంభముల్ పండుఁ; బ్ర
త్యర్థుల్ లేరు; మహోత్సవంబులను దేవగారముల్ పొల్కుఁ బూ
ర్ణార్థుల్ విప్రులు; వర్షముల్ గురియుఁ గాలార్థంబులై; ధాతికిన్
సార్థంబయ్యె వసుంధరాత్వ మసురేంద్రాధీశు రాజ్యంబునన్.

[8-459]

ఇచ్చేవారికి లోటు లేదు, పుచ్చుకునేవారు అడగనే అడగరు. ఏ పని చేసినా ఫలిస్తూ ఉంది. సకాలంలో వర్షాలు కురుస్తున్నాయి. భూమికి వసుంధర అనే పేరు సార్థకం అయింది. అంటే ముందు ఉన్న ఇంద్రుడికన్నా ఇప్పుడు బలి చక్రవర్తి పాలనే బాగున్నట్టుంది.

సీ. తన తనూజుప్రోలు దనుజులు గొనుటయు;
వేల్పు లెల్లను డాఁగ వెడలుటయును
భావించి సురమాత పరితాపమునఁ బొంది;
వగ ననాధాకృతి వనరుచుండ
నా యమ్మ పెనిమిటి యగు కశ్యపబ్రహ్మ;
మఱి యొకనాఁడు సమాధి మాని
తన కుటుంబిని యున్న ధామమునకు నేగి;
నాతిచే విహితార్చనములు పడసి

[8-461]

ఆ. వంది వ్రాలి కుంది వాడిన యిల్లాలి
వదనవారిజంబు వడువుఁ జూచి

చేరఁ దిగిచి మగువ చిబుకంబు పుడుకుచు
వారజాక్షి యేల వగచె దనుచు.

[8-461.1]

ఇక్కడ బలి చక్రవర్తి పని బానే ఉంది కానీ అటువైపు దేవతలకి దిక్కులేకుండా పోయింది. దాంతో వాళ్ళ తల్లి అయిన అదితికి బెంగ పట్టుకుంది. ఎందుకంటే బలి ఎప్పుడో తప్పుచేసేదాకా ఎంతకాలమని చూడాలి? పోనీ ఈ రాజ్యంలో ఎవరైనా ఏడుస్తున్నారా, ఎవరికైనా కష్టాలున్నాయా, బలి ఏదైనా అధర్మం చేస్తున్నాడా అంటే అదీ లేదు - సర్వారంభముల్ పండు... ధాత్రికిన్ సార్థంబయ్యె వసుంధరాత్వ మసురేంద్రాధీశు రాజ్యంబునన్ - అని చెప్తున్నాడు కదా? ఇలాగైతే దేవతలందరి ఉనికే పోతే? ఈ దిగులుతో ఆవిడ అలా ఉండగా భర్త కశ్యప ప్రజాపతి తపస్సు చాలించి ఇంటికొచ్చాడు. అదితి పరిస్థితి చూసి అడుగుతున్నాడు.

మ. తెఱవా! విప్రులు పూర్ణులే? చెలగునే దేవార్చనాచారముల్?
తఱితో వేలుతురే గృహస్థులు? సుతుల్ ధర్మానుసంధానులే?
నెఱి నభ్యాగత కోటి కన్న మిడుదే? నీరంబునుం బోయుదే?
మఱి లే కర్ణుల దాసులన్ సుజనులన్ మన్నింపుదే? పైదలీ!

[8-463]

ఇంటికొచ్చిన వాళ్ళనీ, సజ్జనులనీ, యాచకులనీ బాగా ఆదరిస్తున్నావా? అన్నంపెట్టి నీళ్ళు ఇస్తున్నావా? పూజా, హోమాలూ, పునస్కారాలన్నీ జరుగుతున్నాయి కదా? పరిస్థితి అంతా బాగుందా? మనం గమనించ వల్సింది, ఇక్కడ భాగవతంలో గృహస్థు ధర్మం చెప్తున్నాడన్నమాట. ఇంకా ఉన్నాయి చేయాల్సినవి. అవి కూడా అడుగుతున్నాడు ఇప్పుడు.

ఆ. అన్నమైనఁ దక్రమైనఁ దోయంబైన
శాకమైన దనకుఁ జరగు కొలఁది
నతిథి జనుల కడ్డ మాడక యిడరేని
లేమ! వారు కలిగి లేనివారు.

[8-464]

తనకి ఉన్నంతలో అన్నమో, మజ్జిగో, కాయో, పండో అడిగిన వాళ్ళకి ఇవ్వడం చేయకపోతే వాళ్ళకి ఎంత ఉన్నా ఏమీ లేనట్టే. ఇంత ఎందుకు చెప్తున్నాడంటే ఇదిగో కారణం కూడా తెలియపరుస్తున్నాడు.

ఆ. నెలఁత! విష్ణునకును నిఖిలదేవాత్మున
కాననంబు శిఖియు నవనిసురులు;
వారు దనియఁ దనియు వనజాతలోచనుం
డతఁడుఁ దనియ జగము లన్నిఁ దనియు.

[8-466]

నిఖిల దేవాత్ముడైన విష్ణువు వదనం బ్రహ్మ వేత్తలకి నివాసం. వాళ్ళని తృప్తి పరుస్తే శ్రీహరి తృప్తి పడినట్టే. పోతన ఈ పద్యంలో రెండు విషయాలు చెప్తున్నాడు - మొదటిది, మహావిష్ణువు వదనం వేదాలకి మూలం. ఎప్పుడైనా గమించారా ఎందులోనైనా నిష్ఠాతులైన వారి మొహం చూస్తే అదో రకమైన బ్రహ్మ వర్చస్సు కనబడుతూ ఉంటుంది. అదే ఇక్కడ చెప్పినది. రెండోది, విష్ణువుని ప్రాసకోసమో మరి దేనికోసమో కానీ వనజాతలోచనుడు అన్నాడు.

వనజాతము అంటే పద్మం. పద్మములవంటి కనులు కలవాడు - విష్ణువు. గజేంద్రమోక్షంలో హరి, హరి, హరి అదే పనిగా చెప్పినవాడు ఇక్కడూ హరి అనే పదంతో రాయొచ్చు పద్యాన్ని కానీ వనజాతలోచనుండు అని ఎందుకన్నాడంటే, వదనం ఎలా ఉంది? బ్రహ్మ వర్చస్సుతో ఉంది. కానీ మొహంలో అది ఎక్కడ ప్రస్ఫుటంగా కనిపించేది? కళ్లలోనే కదా? అందుకే ఆ ప్రయోగం.

చిన్న సరదా ప్రశ్న. పై మూడు పద్యాల్లో అదితిని "తెరువా (సుందరీ)", "పైదలీ (చిన్నదానా)", "లేమ (లేత యవ్వనము గల స్త్రీ)", "నెలత (చంద్రునివలె చల్లనియామె)" అనీ సంభోదింపచేసాడు పోతన కశ్యపుడి చేత. ఈ పదాలు ఎప్పుడైనా వాడారా నిజ జీవితంలో? తెలుగు వచ్చినవాళ్ళు చేతులెత్తండి మరోసారి.

క. బిడ్డలు వెఱతురె నీకఱ
గొడ్డంబులు జేయ కెల్ల కోడండ్రును మా
ఱొడ్డారింపక నడతురె
యెడ్డము గాకున్నదే మృగేక్షణ! యింటన్.

[8-467]

పోనీ గృహస్థు ధర్మాలు సరిగ్గా చేస్తున్నానంటావేమో, అయితే ఇది చెప్పు మరి. పిల్లలు భయభక్తులతో నీమాట వింటున్నారా? కోడళ్ళ వల్ల ఇంట్లో ఏమీ ఇబ్బంది లేదు కదా?

ఉ. ప్రేమ యొకింత లేక దితి బిడ్డలు బిడ్డలబిడ్డలున్ మహా
భీమ బలాధ్యులై తనదుబిడ్డల నందఱఁ దోలి సాహసా
క్రామిత వైరులయ్యు నమరావతి నేలుచు నున్నవారు; నీ
కే మని విన్నవింతు? హృదయేశ్వర! మేలుఁ దలంచి చూడవే?

[8-469]

ఇలా అడిగేసరికి అదితి చెప్తోంది - అన్నా తమ్ముళ్ళని చూడకుండా దితి పిల్లలు నా బిడ్డలనందర్ని హింసిస్తున్నారు. ఇప్పుడు వాళ్ళే అమరావతిని ఏలేది. మీతో ఏమని చెప్పాలి? (చెప్పే సవతి మీద చాడీలు చెప్తోంది అనుకుంటాడేమో అని)

క. అక్కా చెల్లెండ్రయ్యును
దక్కరు నాతోడి పోరుఁ; దాసున్ దితియున్
రక్కసులు సురల మొత్తఁగ
నక్కట! వల దనదు చూచు నౌనౌ ననుచున్.

[8-470]

మేమిద్దరం అక్కా చెల్లెళ్లమే కదా అయినా సరే దితి బిడ్డలు నా పిల్లల్ని మొత్తుతూ ఉంటే ఏమీ అనదు. అలా చూస్తూ ఉంటుంది అంతే. పోనీ అలా అని ఊరుకుంటుండా అంటే అదీ లేదు "అవునవును" అంటోంది.

సీ. ఎండకన్నెఱుగని యింద్రుని యిల్లాలు;
పలుపంచలను జాలిఁ బడియె నేఁడు
త్రిభువన సామ్రాజ్య విభవంబుఁ గోల్పోయి;

దేవేంద్రుఁ డడవులఁ దిరిఁగె నేఁడు
 కలిమి గారాబు బిడ్డలు జయంతాదులు;
 శబరార్చకుల వెంటఁ జనిరి నేఁడు
 నమరుల కాధారమగు నమరావతి;
 యసురుల కాటపట్టయ్యె నేఁడు

[8-471]

ఆ. బలి జగముల నెల్ల బలియుచు నున్నాఁడు
 వాని గెలువరాదు వాసవునకు
 యాగభాగమెల్ల నతఁ డాహరించుచుఁ
 గడఁగి సురల కొక్క కడియుఁ నీఁడు.

[8-471.1]

మరి దేవతలు ఎలా ఉన్నారు ఈ బలి పరిపాలనలో? అసూర్యం పశ్య అయిన ఇంద్రుని ఇల్లాలికి గతిలేదు - పరుల పంచన బతుకుతోంది. త్రిభువనాలని ఏలే ఇంద్రుడో? అడవుల్లో తిరుగుతున్నాడు. సంపదలకి కారణమైన జయంతాదులు బోయవాళ్ల పిల్లల్లా తిరుగుతున్నారు. అమరావతిని ఏలేది రాక్షసులే ఇప్పుడు. పోనీ యుద్ధం చేసి గెలుద్దామా అంటే కుదరదు. ఎందుకంటే బలి జగత్రయంలో బలుస్తూ ఉన్నాడు మంచి పరిపాలన చేస్తూ. యాగాల్లో వచ్చే హవిర్యాగాలన్నీ ఇప్పుడు బలివే.

ఇవన్నీ ఎందుకు చెప్పాల్సి వచ్చిందంటే, ఇప్పుడు చెప్తోంది కారణం.

క. ప్రజలకు నెల్లను సముఁడవు
 ప్రజలను గడుపారఁ గన్న బ్రహ్మవు నయుం
 బ్రజలందు దుష్టమతులను
 నిజముగ శిక్షింప వలదె నీవు? మహాత్మా!

[8-472]

నీకు ప్రజలందరూ ఒకటే. వీళ్లందరినీ పుట్టించిన ప్రజాపతివి. మరి ఈ ప్రజల్లో దుష్టులని శిక్షించాలి కదా? అలా వదిలేస్తే ఎలా?

మ. సురలన్ సభ్యుల నార్తులన్ విరథులన్ శోకంబు వారించి ని
 ర్జరధానిన్ నిలుపంగ రాత్రిచరులన్ శాసింప సత్కార్య మే
 వెర వేరీతి ఘటిల్లు నట్టి క్రమమున్ వేగంబ చింతింపవే?
 కరుణాలోక సుధార్పురిం దనుపవే? కళ్యాణ సంధాయకా!

[8-473]

ఇప్పుడు దేవతల కష్టాలు తీర్చి మళ్ళీ వాళ్లని అమరావతిలో కూర్చోబెట్టాలి. రాక్షసులని శిక్షించాలి. మరి దీనికి మార్గం ఏమిటి? వెంఠనే ఏదో ఒకటి ఆలోచించండి. అమరావతిని ఏమన్నాడో ఈ పద్యంలో చూసారా? "నిర్జరధాని" (దేవతల రాజధాని).

మరోసారి చూద్దాం ఈ దేవాసుర యుద్ధాల గురించి. ఇవన్నీ మనలోపల ఉండేవే. అమరావతి అంటే మన దేహమే. ఇక్కడ అదితి అంటే మనలోని శుభ్రమైన మనస్సు అన్నమాట. పాడు గుణాలతో కొంతకాలం బాగున్నా మొత్తానికి వాటిని బయటకి పంపించడం వల్ల మనకి భగదనుగ్రహం కలిగేది. కానీ

మనకి మనమే ప్రయత్నం చేసుకుంటే ఇవన్నీ గెలవడం కష్టం కదా? దానికోసం గురువో, మరొకరో సహాయం చేయాలి. ఎవరు సహాయం చేసినా భగవదనుగ్రహం రావాలంటే శరణాగతి తప్పనిసరి అనేది మనకి తెలుసు. ఆ శరణాగతి ఒక్కసారి రాగానే నిరాటంకంగా భగవంతుడి అనుగ్రహం ప్రవహిస్తుంది. కొన్ని చెడు గుణాలు వదిలించుకోవడం ఎంత కష్టపడ్డా కుదరకపోవచ్చు. అప్పుడేం చేస్తాం? పరమేశ్వరా, నీ ఇష్టం వచ్చినట్టే కానియ్యి. నేను అశక్తుణ్ణి అని అనుకోమా? అలాగే ఇక్కడానూ. జీవితంలో మనందరికీ ఏదో ఒక సందర్భంలో అవగతమే ఇవన్నీ.

చెప్పినది అంతా విన్నాక కశ్యపుడి సమాధానం వచ్చే వ్యాసంలో.

పోతన భాగవతం ఇంటర్నెట్లో ఇక్కడ చూడవచ్చు: <http://telugubhagavatam.org/>

(కొనసాగింపు వచ్చే సంచికలో)

COMMENTS